

Anti-Pestprotocol 2025-2026

Dit anti-pestprotocol heeft als doel pestgedrag bij kinderen te stoppen.

De medewerkers van OBS Jan Campert willen een passend en doeltreffend antwoord geven op pesten. De school vindt het essentieel om samen te werken met ouders/verzorgers, onderwijsassistenten en leerlingen. Dit gebeurt op basis van een helder beleid, gericht op effectieve samenwerking.

Met dit protocol streven we naar een veilige en fijne schoolomgeving waarin kinderen zich gelukkig voelen, goed kunnen ontwikkelen en met vertrouwen naar de toekomst kijken. Pesten is schadelijk, zowel voor slachtoffers als voor de pesters. Daarom willen wij dat er op onze school niet wordt gepest.

Wanneer er signalen van pesten zijn, wordt dit direct aangepakt in samenwerking met leerkrachten, de directie en ouders/verzorgers. In het anti-pestprotocol staan de te nemen stappen duidelijk beschreven. Alle medewerkers van OBS Jan Campert onderschrijven dit plan en handelen ernaar.

Pesten

Pesten is gedrag waarbij iemand herhaaldelijk of gedurende langere tijd door anderen wordt bejegend op manieren die leiden tot fysieke verwondingen en/of psychisch leed.

Het betekent het systematisch misbruiken van persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich moeilijk kunnen verweren, pijn te doen, te intimideren of bang te maken, met de bedoeling er zelf beter van te worden. Dit kan variëren van woordgrapjes en steeds terugkerende kleine pesterijen tot echte bedreigingen, afpersing en structureel lichamelijk geweld.

Soms ligt pestgedrag niet alleen in het gedrag zelf, maar ook in onderliggende gevoelens zoals verveling, onzekerheid of eerdere ervaringen met gepest worden. Deze factoren kunnen het gedrag beïnvloeden, maar vormen nooit een rechtvaardiging voor pesten.

Pesten kan op veel manieren tot uiting komen en heeft altijd een negatieve invloed op het gevoel van veiligheid en welzijn binnen een groep.

Mogelijke oorzaken van pestgedrag:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Plagen of pesten?

Plagen is onschuldig en gebeurt vaak spontaan. Het zijn losse incidenten, zonder vaste rollen of machtsverhoudingen. Kinderen die plagen, zijn aan elkaar gewaagd: de ene keer plaagt de één, de andere keer de ander.

Er is geen kwade bedoeling, en plagen wordt meestal als grappig of speels ervaren. De geplaagde loopt geen blijvende psychische of fysieke schade op en kan zich verweren.

Pesten is iets heel anders. Hier is sprake van een ongelijke machtsverhouding: de pester is sterker, het slachtoffer zwakker. Het gaat niet om eenmalige plagerijen, maar om herhaaldelijk en systematisch kwetsen, vernederen of buitensluiten. Het gepeste kind voelt zich machteloos, onzeker en vaak eenzaam. Pesten kan ernstige psychische en fysieke gevolgen hebben.

Plagen	Pesten
✓ Gebeurt af en toe	✗ Gebeurt vaak over een lange periode
✓ Iedereen is gelijk: de ene keer plaagt de één, de andere keer de ander	✗ Eén of meerdere kinderen spelen de baas
✓ Het gaat heen en weer	✗ Gaat altijd één kant op, met vaak hetzelfde slachtoffer
✓ Gelijke positie	✗ Ongelijke positie
✓ Je kunt aangeven als het niet meer leuk is	✗ Het is moeilijk of niet te stoppen
✓ Voor iedereen is het acceptabel	✗ Voor de één is het "leuk", maar voor de ander niet

Online pesten

Pesten gebeurt niet alleen in het 'echte leven'; veel pestgedrag vindt ook online plaats.

Op het internet lijkt er minder controle te zijn over wat wel en niet gezegd wordt. Anonimiteit kan een stimulans zijn om vervelende geintjes uit te halen. Zo kan iemand een dreigmail sturen zonder dat de ontvanger weet wie de afzender is. Het gebrek aan face-to-face contact verlaagt de drempel om agressieve en harde taal te gebruiken. Door het vaak anonieme en ongrijpbare karakter van online pesten is het voor slachtoffers moeilijk om zich te verdedigen.

Ook al vindt online pesten buiten school plaats, de effecten zijn binnen de school merkbaar. Het kan zorgen voor een onveilig klimaat en een negatieve invloed hebben op schoolresultaten. In ons socialmediaprotocol beschrijven wij hoe wij hiermee omgaan.

Preventief beleid

Op school stellen we regelmatig een onderwerp aan de orde in de kring, tijdens lessen Sociaal-emotioneel leren en burgerschap. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, de rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. worden bewust besproken. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Kinderen moeten leren waar de grens ligt tussen onschuldige plagerijtjes (grapjes) en pesten. Daar hoort bij dat kinderen leren dat 'een grapje' niet altijd als zodanig wordt ervaren. Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag (zowel fysiek als niet fysiek) van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedrag. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Regel 1: Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf groep 1 leren we de kinderen: Als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2: Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Ouders, leerkrachten en directie lossen het probleem in overleg op.

Regels die gelden in alle groepen:

- Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander).
- Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Aan de juf, meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan dan aan de meester of juf vertellen.
- Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luisteren naar elkaar.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen.
- Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn welkom op school.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten maken we weer een nieuwe start.

Deze regels gelden op school en daarbuiten en hangen op een goed zichtbare plaats in de school en in de klas. Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Vijf sporen aanpak

De Vijfsporenaanpak is een methode om pesten aan te pakken binnen scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders/verzorgers, de klas- of groepsgenoten en de school of het kindercentrum. De Vijfsporenaanpak is ontwikkeld door Bob van der Meer, die zich sinds de jaren tachtig inzet voor de bestrijding van pesten.

Spoor 1: Het gepeste kind steunen

Dit houdt in:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie; bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Zorgen voor vervolggesprekken om de situatie te blijven monitoren.
- Het gepeste kind niet over beschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs toe kan nemen.

Indien nodig deskundige hulp inschakelen (weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining), altijd in overleg met ouders.

Spoor 2: De pester steunen

Dit houdt in:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken!, pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft en een positieve relatie met leeftijdsgenoten opbouwen.
- De regels rondom pesten herhalen en verduidelijken.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Zorgen voor vervolgspraak om de situatie te blijven monitoren.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD. (indien nodig, altijd in overleg met ouders)

Spoor 3: De ouders van het gepeste kind en van de pester steunen

Dit houdt in:

- De zorgen van ouders serieus nemen en bespreken;
- Ouders informeren over peestsituaties, pesten in het algemeen en de aanpak en preventie van pesten;
- Samen met ouders overleggen over mogelijke manieren op peestsituaties aan te pakken;
- Ouders, indien nodig, doorverwijzen naar deskundige hulp.

Ouders van het gepeste kind:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelf respect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Spoor 4: De andere kinderen betrekken bij de oplossing van het pesten

Dit houdt in:

- Met de kinderen in de groep praten over pesten en hun eigen rol daarin;
- Samen met de andere kinderen bespreken hoe het pesten aangepakt kan worden en welke rol zij daarin kunnen spelen;
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen waarbij ze actief bijdragen.

Spoor 5: Als school de verantwoordelijkheid nemen

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna regels en gedragscodes worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten kinderen en hun ouders dat kunnen signaleren.
- Van 'professionele opvoeders' verwachten we dat ze in het geval van pesterijen duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch (weer) de kop opsteekt, moeten beschikken over een directe aanpak. Daarin wil dit protocol voorzien.
- Er zijn op school een anti-pestcoördinator en twee vertrouwenspersonen aangesteld (zie schoolgids).
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van de anti-pestcoördinator nodig. Deze coördinator kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Stappenplan

Vooraf

Elke melding van pestgedrag wordt serieus genomen en zorgvuldig geverifieerd. Wanneer een leerling, ouder of collega melding maakt van pestgedrag, wordt de vijfsporenaanpak gevolgd. Het stappenplan is een lineaire aanpak gebaseerd op deze vijf sporen. De stappen zijn gericht op het snel stoppen van het pestgedrag. Alle acties en afspraken worden beknopt vastgelegd in het leerlingvolgsysteem Parnassys. Wanneer de leerkracht dit nodig vindt, kan deze de anti-pestcoördinator om advies/hulp vragen of om te komen observeren in de groep.

Stap 1: Eerste gesprekken

De leerkracht voert afzonderlijke gesprekken met zowel de pester als het gepeste kind. Aan de hand van concrete incidenten uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt. De ernst van de situatie wordt ingeschat, en de situatie wordt in Parnassys vastgelegd. Indien nodig wordt het team op de hoogte gesteld voor verscherpt toezicht (bijvoorbeeld op het schoolplein).

De leerkracht maakt afspraken met het gepeste kind om dagelijks aan te geven hoe het zich voelt en wat er gebeurt. De ouders van het gepeste kind worden geïnformeerd en het vervolgproces wordt besproken, inclusief een contactmoment binnen vier weken.

Stap 2: Gezamenlijk gesprek

De leerkracht voert een gezamenlijk gesprek met de pester en het gepeste kind. Het probleem wordt duidelijk geformuleerd en er worden concrete oplossingsgerichte afspraken gemaakt.

Er wordt benadrukt dat iedereen zich veilig moet voelen op school, en dat het melden van pestgedrag geen 'klikken' is. De eerste evaluatie vindt na één week plaats, waarbij de leerkracht observeert en het gedrag volgt. Indien het pesten is gestopt, worden afspraken gemaakt voor verdere opvolging, en er worden periodieke gesprekken gevoerd over de veiligheid van het kind in de groep.

NB: Als de veiligheid in het geding is, wordt direct actie ondernomen. Bij grensoverschrijdend gedrag kan de leerling tijdelijk uit de groep geplaatst worden (interne time-out) om de veiligheid te waarborgen. Ouders worden dezelfde dag nog geïnformeerd

Stap 3: Betrekken van intern begeleider

Als er vermoedens van pesten blijven bestaan, wordt de intern begeleider op de hoogte gesteld. De ouders van zowel het gepeste als het pestende kind worden geïnformeerd over de oplossingsgerichte afspraken. Er wordt een vervolgspraak gemaakt om de voortgang te monitoren.

Ook moet nu de anti-pestcoördinator betrokken worden, mocht dit nog niet zijn gedaan.

Stap 4: Evaluatie na één week

Na één week volgt een gesprek met de pester en het gepeste kind (afzonderlijk of gezamenlijk, afhankelijk van de situatie). De leerkracht beoordeelt of de afspraken zijn nageleefd.

Ja: De afspraken worden gehandhaafd of aangepast indien nodig. Het gedrag wordt nauwlettend geobserveerd en geëvalueerd in een gesprek na twee weken.

Nee: de leerkracht maakt een analyse van de situatie en legt dit vast in Parnassys. Er wordt besproken waarom het gewenste resultaat nog niet is behaald, en er wordt overlegd met IB'er. Een plan wordt opgesteld voor de komende twee weken, waarin de ondersteuning van het gepeste kind, begeleiding van de pester en betrokkenheid van de midden-groep beschreven worden.

Stap 5: Evaluatie na twee weken

Na twee weken vindt er opnieuw een gesprek plaats met de pester en het gepeste kind. Het verslag wordt gedeeld met IB'er en ouders.

Positief: Goed gedrag wordt beloond en verder gestimuleerd.

Niet positief: Als de vorige stappen niet tot voldoende resultaat hebben geleid, wordt externe deskundigheid ingeschakeld en wordt een plan van aanpak opgesteld. Ouders worden betrokken en ontvangen verslaglegging van de acties.

Consequenties:

- Time-out op een vast afgesproken plaats (op het plein).
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht; bijvoorbeeld over de toedracht waarbij de leerlingen zijn of haar rol in het pestprobleem omschrijft.

Stap 6: Time-out beleid

Indien de situatie niet verbetert, kan het time-out beleid van OBS Jan Campert worden ingezet. Mogelijke oplossingen zijn:

- Een leerling tijdelijk in een andere groep c.q. op een andere locatie binnen de school plaatsen.

Stap 7: Schorsing of verwijdering

Als het pesten niet stopt, kan het beleid van 'schorsing, verwijdering' van Nissewijs gevolgd worden. Dit beleid is op school beschikbaar voor verdere uitleg.

In de praktijk kunnen stappen naast elkaar voor komen op het moment dat ingrijpen in een groepssituatie direct gewenst is.

Van alle stappen dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden. We gebruiken hiervoor het stappenplan opgeslagen als sternothe in Parnassys.

*Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.